

FORMAT E SHIRKUT TË VOGËL

Shejkh Salih el-Feuzan

صَالِحُ بْنُ فُؤَادِ بْنِ عَبْدِ الْفُؤَادِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshiruesit

Shirku i vogël e dëmton dhe e cenon Teuhidin. Ka gjëra që konsiderohen shirk i vogël, për të cilat Allahu dhe Pejgamberi na kanë paralajmëruar kundër tyre, në mënyrë që të ruhet akideja dhe të mbrohet teuhidi, sepse ato e mangësojnë teuhidin; e ndoshta shpijnë edhe në shirk të madh.

Allahu i Lartësuar ka thënë:

﴿فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

“...andaj, mos i përshkruani Allahut ortakë, përderisa ju e dini këtë.” el-Bekare, 22

Ibën Abbasi, Allahu qoftë i kënaqur me të, në komentimin e këtij ajeti ka thënë: “Me fjalën “*endad - ortakë*” është për qëllim shirku i cili është më i fshehtë se ecja e milingonës mbi gurin e zi në një natë të errët. Ky shirk është që të thuash: “*Pasha Allahun dhe jetën tënde o filan*”, ose “*Pasha jetën time*,” gjithashtu është shirk të thuash: “*Po të mos ishte ky qen, do na kishin hyrë hajdutët*,” ose “*Po të mos ishte kjo patë në shtëpi, do na kishin hyrë hajdutët*.” Është shirk edhe kjo fjalë kur dikush ia thotë shokut të vet “*Ashtu siç dëshiron Allahu dhe ti*.” Apo fjala: “*Sikur të mos ishte Allahu dhe filani*.” Pra, mos shto te betimi filanin. Të gjithë këto gjëra janë shirk.” Transmeton ibën Ebi Hatim

Ibën Abbasi, Allahu qoftë i kënaqur me të, sqaroi se këto fjalë janë shirk dhe ajo që kihet për qëllim është shirku i vogël. Ndërsa ajeti është i përgjithshëm, që përfshin shirkun e madh si dhe shirkun e vogël.

Ibën Abbasi, Allahu qoftë i kënaqur me të, njoftoi për këto fjalë duke u nisur nga gjëja më e vogël (e që është shirku i vogël) deri te më e madhja (që është shirku i madh), ngaqë

këto shprehje qarkullojnë në mesin e shumë njerëzve, ose si pasojë e paditurisë ose e pakujdesisë.

Prej këtyre gjërave që janë shirk janë këto në vijim:

[1] Betimi në dikë tjetër përveç se në Allahun

Kjo është shirk. Siç ka transmetuar prijësi i besimtarëve, Umer ibën el-Khattabi, Allahu qoftë i kënaqur me të, nga i Dërguari i Allahut, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, se ka thënë:

مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ

“Ai që betohet në dikë tjetër përveç se në Allahun, ka bërë kufër ose shirk.”

Këtë hadith e transmeton Tirmidhiu dhe e ka bërë *hasen*. Po ashtu e ka bërë *sahih* el-Hakimi.

Fjala e tij **“...ka bërë kufër ose shirk,”** ka mundësi që transmetuesi i hadithit të ketë patur dyshim. Ose ka të ngjarë që fjala **“ose”** të ketë kuptimin **“dhe”**. Kështu që, kjo do të thotë se ai ka bërë kufër dhe shirk, por këtu nuk është për qëllim kufri i madh. Gjithashtu, edhe me shirkun që përmendet këtu, është për qëllim shirku i vogël.

Sot, njerëzit betohen shumë për dikë tjetër përveç se në Allahun. Siç është shembulli i atij që betohet në besë apo betohet në Pejgamberin, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, ose thotë **“betohem në jetën time”**, ose **“betohem në jetën tënde”**, si dhe fjalë të ngjashme si këto. I kemi dëgjuar hadithet që flasin për ndalesën e betimit për dikë tjetër përveç se për Allahun, gjë e cila konsiderohet kufër ose shirk, ngase betimi në diçka është madhërim për të. Atë që e kemi detyrë ta madhërojmë dhe të betohemi në të, është Allahu. Betimi në ndonjë tjetër përveç Atij, është shirk dhe krim i madh.

Ibën Mesudi, Allahu qoftë i kënaqur me të, ka thënë: *“Të betohem në Allahun duke gënjyer, është më e dashur për mua sesa të betohem në dikë tjetër përveç Atij duke e thënë të vërtetën.”*

Dihet që betimi i rrejshëm në Allahun konsiderohet një prej gjynaheve të mëdha, porse shirku, e që është betimi në dikë tjetër veç Tij, është më i madh se gjynahet e mëdha, edhe pse ky betim është shirk i vogël.

Andaj, Muslimani e ka detyrë që të ketë kujdes në këto gjëra dhe të mos e rrëmbejnë atë zakonet e xhahilijetit. Ka thënë ai, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të:

مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ أَوْ لِيَصْمُتْ

“Ai që do të betohet, le të betohet në Allahun ose le të heshtë.”

Po ashtu ai, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, ka thënë:

لَا تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ

“Mos u betoni në baballarët tuaj.”

Si dhe shumë tekste tjera që na urdhërojnë se kur duam të betohemi, duhet të mjaftohemi vetëm në betimin në Allahun dhe të mos betohemi në dikë tjetër veç Tij. Nëse dikush i betohet dikujt në Allahun, ai e ka detyrë që të pajtohet me këtë. Siç ka thënë Pejgamberi , paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të:

مَنْ حَلَفَ بِاللَّهِ فَلْيَصِدُقْ وَمَنْ حَلَفَ لَهُ بِاللَّهِ فَلْيَرِضْ وَمَنْ لَمْ يَرْضَ بِاللَّهِ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ

“Ai që betohet në Allahun, le të thotë të vërtetën, dhe kur dikush i betohet dikujt në Allahun, le të pajtohet me këtë betim. E kush nuk pajtohet me këtë betim, ai s’ka të bëjë asgjë me Allahun.”

[2] Shirku në shprehje dhe fjalë

Shirku i vogël ndodh edhe në fjalë dhe shprehje, siç është fjala: **“Ashtu siç dëshiron Allahu dhe ti.”**

Transmetojnë Imam **Ahmedi** dhe **Nesaiju** nga Kutejleh, se: Një Jehudi kishte shkuar te Pejgamberi, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, dhe i kishte thënë: “Ju bëni shirk! Sepse thoni: ‘Ashtu siç dëshiron Allahu dhe ti.’ Dhe thoni: ‘Pasha Kaben’” Atëherë Pejgamberi, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, urdhëroi që kur të betoheshin,

të thonin: **“Pasha Zotin e Kabes’, dhe po ashtu të thonin “Ashtu siç dëshiron Allahu, pastaj ti.”**”

Transmetojnë **Nesaiju** nga **Ibën Abbasi**, Allahu qoftë i kënaqur me të: Një njeri i tha Pejgamberit, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të: **“Ashtu siç dëshiron Allahu dhe ti.”** E ai ia ktheu: **“A më bëre ortak bashkë me Allahun?! Thuaj: “Ashtu siç të dëshirojë Allahu, i Vetmi.”**”

Këto dy hadithe dhe të tjerë që kanë ardhur në këtë kontekst, tregojnë për ndalesën e fjalës **“Ashtu siç dëshiron Allahu dhe ti”**, si dhe fjalë të ngjashme si këto. Siç është fjala: **“Sikur të mos ishte Allahu dhe ti”, “Nuk kam dikë tjetër veç Allahut dhe ty”**. Sepse fjala “dhe” ka kuptimin e barazimit mes dy gjërave që përmenden, e kjo është shirk.

Andaj, është detyrë që të vendoset ndajfolja **“pastaj”** dhe të thuhet: **“Ashtu siç dëshiron Allahu, pastaj ti”**, ose **“Pastaj ashtu siç dëshiron filani”**, ose **“Sikur mos të ishte Allahu, pastaj ti”**, ose **“Pastaj filani”**, ose **“Nuk kam dikë tjetër veç Allahut, pastaj ty”**, sepse kur shtohet ndajfolja **“pastaj”** përdoret për të treguar radhitjen dhe se vullneti i robit vjen pas vullnetit të Allahut të Lartësuar, e jo bashkë me të. Siç ka thënë i Lartësuari:

﴿وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ﴾

“Ju nuk mund të dëshironi vetëm se atë që e dëshiron Allahu...” et-Tekuir, 29

Kështu që, vullneti i robit vjen pas vullnetit të Allahut të Lartësuar. Pra, edhe pse ka vullnet, gjë që është e kundërta sipas sektit të Xhebrijve. Ky vullnet i robit, vjen pas vullnetit të Allahut dhe robi nuk mund të ketë vullnet dhe dëshirë për diçka vetëm se atëherë kur ta dëshirojë Allahu një gjë të tillë për robin. Gjë të cilën nuk e besojnë Kaderijt, siç janë Mutezilijt dhe sektet tjera, të cilët pohojnë për robin një vullnet që e kundërshton vullnetin e Allahut. Allahu është i pastër nga kjo që thonë ata.

[3] Shirku në nijete dhe synime

Shirku në nijete dhe synime konsiderohet pjesë e shirkut të vogël, i cili quhet ndryshe edhe “shirku i fshehtë”, siç është syfaqësia (*er-rija*). Shirku në nijete dhe synime është dy llojesh:

Lloji i parë: Syfaqësia.

Me syfaqësinë është për qëllim shfaqja e një adhurimi me qëllim që njerëzit ta shohin atë dhe kështu njerëzit ta lavdërojnë atë që e bën këtë adhurim. Dallimi midis syfaqësisë dhe famës është: syfaqësi konsiderohet kur dikush dëshiron që të bjerë në sy të njerëzve me veprën që bën, siç është namazi, kurse famë konsiderohet kur dikush do që të dëgjohet dhe t'i dalë nami, siç është leximi i Kuranit, predikimi dhe dhikri. Gjithashtu, këtu hyn edhe kur njeriu që flet për veprat e tij dhe lajmëron për to.

Allahu i Lartësuar ka thënë:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ ۚ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾

Thuaj: “Unë jam vetëm njeri, sikurse ju, mua më shpallet se i adhuruari juaj është vetëm një i adhuruar (Allahu). E kush është që e shpreson takimin e Zotit të vet, le të bëjë veprë të mirë, e në adhurimin ndaj Zotit të tij të mos i shoqërojë ortak.” El-Kehf, 110

Imam Ibën Kajjimi, Allahu e mëshiroftë, për domethënien e këtij ajeti, ka thënë: “Pra, ashtu siç është Allahu një i Vetëm e nuk ka të adhuruar tjetër veç Tij, po ashtu edhe adhurimi duhet të bëhet vetëm për Të dhe të mos i shoqërohet shok në adhurim. Ashtu siç themi për Allahun se është i Vetëm në krijimin dhe furnizimin e krijesave, po ashtu është detyrë që vetëm Ai të adhurohet. Pra, vepra e mirë është ajo që është e pastër nga syfaqësia dhe është sipas Sunetit.”

Ata që kanë syfaqësi, Allahu i ka kërcënuar me mjerim, duke thënë:

﴿فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۚ الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ ۚ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ﴾

“Mjerë për ata që falen. Të cilët janë të pakujdesshëm ndaj namazit të tyre. Të cilët falen sa për sy e faqe. Dhe nuk japin as gjënë më të vogël.” El-M’aun, 4-7

Allahu i lartësuar ka lajmëruar se syfaqësia është tipar i munafikëve dhe ka thënë:

﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا﴾

“Munafikët përpiqen ta mashtrojnë Allahun, por Allahu është Ai që i mashtron ata. Ata kur falen, falen me përtaci dhe vetëm sa për të rënë në sy të njerëzve dhe e përmendin Allahun fare pak.” En-Nisa, 143

Transmetohet nga Ebu Hurejra se peygamberi, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, ka thënë: **“Allahu i Lartësuar ka thënë:**

أَنَا أَعْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشُّرْكِ؛ مَنْ عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ مَعِيَ غَيْرِي تَرَكْتُهُ وَشِرْكُهُ

“Unë jam më i Panevojshmi për të patur ortak, prandaj kush bën një vepër për Mua dhe më shoqëron dikë tjetër në atë vepër, Unë e kam lënë atë së bashku me atë që më ka shoqëruar.” Transmeton Muslimi

Që do të thotë: ai që ka për qëllim dikë tjetër nga krijesat veç Meje, unë e lë atë së bashku me atë që më ka shoqëruar.

Ndërsa në një transmetim tjetër të Ibën Maxhes qëndron:

فَأَنَا مِنْهُ بَرِيءٌ وَهُوَ لِلَّذِي أَشْرَكَ

“...Unë jam i distancuar prej asaj veprë dhe ajo është për atë që më ka shoqëruar ortak.”

Ibën Rexhebi, Allahu e mëshiroftë, ka thënë: *“Dije se veprat që bëhen për dikë tjetër veç Allahut janë të llojlojshme.*

(E para): *Ka vepër që është syfaqësi ashiqare, siç janë veprat e munafikëve. Siç ka thënë i Lartësuari:*

﴿وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ﴾

“Ata kur falen, falen me përtaci dhe vetëm sa për të rënë në sy të njerëzve.” En-Nisa, 143

Kjo lloj syfaqësie ashiqare, rrallëherë shfaqet te një besimtar në namaz apo agjërim, por mund të shfaqet kur ai jep lëmoshë ose kur bën Haxhin e obliguar, ose në vepra tjera të cilat bëhen haptazi, ose në vepra tjera që u bën të tjerëve. Pra, sinqeriteti në këto vepra është i rrallë. Muslimani nuk dyshon se kjo vepër është e pavlerë dhe se ai që e bën këtë vepër, meriton zemërimin dhe ndëshkimin e Allahut.

(E dyta): *Ndonjëherë, një vepër bëhet për hir të Allahut dhe është e shoqëruar me syfaqësi. Nëse këtë vepër e bën me syfaqësi që nga fillimi, tekstet e sakta tregojnë se kjo vepër është e pavlerë. Por, nëse vepra bëhet për hir të Allahut që në fillim dhe më vonë i vjen në mendje nijeti për ta bërë atë sa për sy e faqe, nëse këtë ide e ka në mendjen e tij, pastaj e largon atë, kjo nuk e dëmton atë dhe nuk ka mospajtime dijetarësh për këtë çështje. E nëse ky nijet për t’u dukur vazhdon tek ai, a zhvleftësohet kjo vepër apo jo, kështu të shpërblehet për nijetin e tij që e kishte në fillim? Për këtë çështje ka mospajtime mendimesh midis dijetarëve të Selefëve. Imam Ahmedi dhe Ibën Xheriri e kanë zgjedhur mendimin se vepra e tij nuk është e pavlefshme dhe se ai shpërblehet për nijetin e parë, mendim i cili është transmetuar nga el-Haseni dhe të tjerët...”*

Andaj, ruani veprat tuaja nga shirku, më shumë sesa ruheni nga armiqtë tuaj, më shumë sesa e ruani pasurinë tuaj nga hajdutët, ngase rreziku i shirkut është i madh. E lusim Allahun për veten tonë dhe për ju, që të na ruajë dhe të na japë sinqeritet në vepra dhe fjalë.

Lloji i dytë: Bërja e veprave për përfitime të kësaj bote

Kur njeriu synon këtë botë me punën që e bën, kjo është një lloj shirku në nijet dhe qëllim. Allahu na ka paralajmëruar për këtë gjë në Librin e Tij dhe i Dërguari në Sunnetin e tij. Ky lloj shirku është kur njeriu me veprën e tij me të cilën kërkohet Fytyra e Allahut, ai kërkon që të arrijë një kënaqësi të kësaj bote. Kjo është shirk që e mohon plotësinë e Teuhidit dhe e rrënon veprën.

Allahu, i Madhëruar dhe i Lartësuar, ka thënë:

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوفَّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿١٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ ۗ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبَاطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

“Ai që e do jetën e kësaj bote dhe bukuritë e saj, ne do t’i shpërblejmë ata (në dunja) për veprat e tyre dhe nuk do t’u bëhet padrejtësi në dunja. Këta janë ata që në botën tjetër nuk kanë gjë tjetër veç Zjarrit. Veprat e tyre që i bënë në dunja, do të asgjësohen dhe ajo që vepruan është e kotë dhe e shkatërruar (në ahiret).” Hud, 15-16

Kuptimi i këtyre dy ajeteve fisnike është: se Ai, i Pastri nga çdo mangësi, tregon se ai që synon me veprën që bën, vetëm arritjen e kënaqësive të dunjasë, Allahu do ta shpërblejë në dunja për veprën e tij, siç është shëndeti, kënaqësia, pasuria, familja dhe fëmijët. Dhe kjo është kushtëzuar me vullnetin dhe dëshirën e Allahut. Ashtu siç ka thënë në një ajet tjetër:

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ﴾

“Ai që e dëshiron të përkohshmen (kënaqësinë e kësaj bote), Ne atij që duam i japim në të (në këtë botë) aq sa duam Ne...” el-Isra, 18

Ata, në botë tjetër, nuk kanë gjë tjetër veç Zjarrit. Sepse ata nuk punuan për atë që i largon prej Zjarrit. Kështu, veprat e tyre në ahiret, janë të pavlefshme dhe nuk kanë shpërblime për to, ngaqë ata nuk synonin ahiretin.

Katadeh, Allahu e mëshiroftë, ka thënë: *“Allahu i Lartësuar thotë: ‘Ai që e ka synim dhe brengë kryesore dunjanë, Allahu do ta shpërblejë me të mirat e Tij në dunja. Pastaj, kur të shkojë në ahiret, nuk do të ketë as edhe një vepër për të cilën do të shpërblehet. Kurse besimtari, do të shpërblehet për të mirat e tij që i ka bërë në dunja, si dhe do të shpërblehet për këto vepra edhe në ahiret.’”*

Shejkh **Muhamed ibën Abdul-Uehhab**, Allahu e mëshiroftë, ka thënë: *“Për kuptimin e ajetit më sipër, janë përcjellë nga Selefët disa lloje veprash të cilat i praktikojnë njerëzit e nuk ua dinë kuptimin.*

(Lloji i parë): Këtë vepër e bëjnë shumë njerëz, duke synuar me të Fytyrën e Allahut. Siç janë: lëmosha, namazi, mbajtja e lidhjeve farefisnore, bamirësia ndaj njerëzve, drejtësia

si dhe gjëra të ngjashme që i bën njeriu ose i braktis ato për hir të Allahut, por me këtë vepër që bën ai, nuk do shpërblime në ahiret, porse do që Allahu ta shpërblejë atë duke ia ruajtur pasurinë dhe të mbjellat e tij, ose t'ia ruajë familjen dhe fëmijët e tij, ose t'ia mundësojë vazhdimësinë e begative të tij. Madje, as që i intereson të kërkojë Xhennetin dhe të shpëtojë nga Zjarri. Këtij do t'i jepet shpërblimi në dunja për veprën e tij dhe nuk ka hise nga kjo vepër në ahiret. Këtë lloj vepre e ka përmendur Ibën Abbasi.

(Lloji i dytë): *Kjo e dyta është më e madhe dhe më e frikshme se e para. Është ajo që ka thënë Muxhahidi për ajetin më sipër, kur njeriu bën vepra të mira dhe qëllimi i tij është që të duket para njerëzve e nuk ka për qëllim kërkimin e shpërblimeve në botën tjetër.*

(Lloji i tretë): *Kur njeriu bën vepra të mira me qëllim që të fitojë pasuri. Për shembull: ai që bën haxhin me qëllim që të fitojë pasuri, ose ai që shpërngulet (bën hixhret në një vend Islam) për të arritur të mirat e dunjasë, ose shpërngulet që të martohet me ndonjë grua, ose ai që ka dalë të bëjë Xhihad për të përfituar nga plaçkat e luftës. Këtë lloj e ka përmendur Shejkhu në komentimin e ajetit. Po ashtu, te ky lloj futet edhe ai që mëson për fe për hir të shkollës që ka familja e tij, ose mëson që ata të kenë përfitime materiale, ose të jetë udhëheqësi i tyre; ose mëson Kuranin dhe i falë rregullisht pesë kohët e namazit meqë është i punësuar në xhami, gjë që në këtë kohë po ndodh shumë.*

(Lloji i katërt): *Kur njeriu bën një vepër duke iu bindur Allahut dhe duke e bërë sinqerisht atë për hir të Allahut, të Vetmit dhe duke mos i shoqëruar Allahut shok në atë vepër, por njëkohësisht ai bën vepra tjera të cilat janë kufër dhe e nxjerrin atë prej Islamit, siç është shembulli i Jehudëve dhe të Krishterëve të cilët kur e adhurojnë Allahun, ose kur japin lëmoshë, ose kur agjërojnë duke kërkuar me këtë Fytyrën e Allahut. Po ashtu edhe shembulli i shumë Muslimanëve në këtë Umet të cilët kanë shirk dhe kufër që i nxjerrin ata prej Islami tërësisht. Kur ata bëjnë një vepër dhe i binden Allahut sinqerisht në atë vepër duke synuar me këtë shpërblimet në botën tjetër, por në të njëjtën kohë bëjnë vepra që i nxjerrin ata prej Islami dhe kjo që bëjnë ata është shkak që Allahu të mos ua pranojë veprat e mira të tyre. Gjithashtu edhe ky lloj është përmendur në këtë ajet nga Enes ibën Maliki dhe të tjerët. Selefët kishin frikë se mos binin te kjo gjë.”*

Dy ajetet e përmendura më sipër, përfshijnë këto katër lloje të veprave, sepse fjalët në këto ajete janë të përgjithshme. Andaj, kjo është gjë e rrezikshme që Muslimani të ketë kujdes dhe të mos synojë me veprat e tij kënaqësitë e kësaj dunjaje.

Në Sahihun e Buhariut është transmetuar se ai që ka synim dunjanë duke e bërë atë brengë kryesore, ai do të bëhet rob i dunjasë. Transmeton Ebu Hurejra, Allahu qoftë i kënaqur me të, nga i Dërguari i Allahut, sal-Allahu 'alejhi ue sel-lem, se ka thënë:

تَعِسَ عَبْدُ الدِّينَارِ تَعِسَ عَبْدُ الدَّرْهَمِ تَعِسَ عَبْدُ الحَمِيصَةِ تَعِسَ عَبْدُ الحَمِيلَةَ إِنَّ أُعْطِيَ رِضِي وَإِنْ لَمْ يُعْطَ سَخِطَ تَعِسَ
وَأَنْتَكَسَ وَإِذَا شَيْكَ فَلَا أَنْتَقَشَ

“U shkatërroftë robi i dinarit! U shkatërroftë robi i dirhemit! U shkatërroftë robi i el-khamisa-së (lloj robe me vija e bërë nga mëndafshi ose leshi). U shkatërroftë robi i el-khamila-së (kadife e bardh e bërë nga leshi). Kur atij i jepet, gëzohet dhe kur nuk i jepet, zemërohet. U shkatërroftë dhe u poshtëroftë. E nëse i hyn një gjemb, mos i daltë kurrë.”

Pejgamberi, sal-Allahu alejhi ue sel-lem, e quajti atë rob të këtyre gjërave, për vet faktin që ai i synon ato gjëra me veprat e tij. Kështu që, çdokush që synon të arrijë diçka, duke mos synuar atë që është tek Allahu, ai i ka bërë Allahut shok në adhurim, siç është gjendja e shumicës së njerëzve në këtë kohë. I Dërguari, sal-Allahu 'alejhi ue sel-lem, në këtë hadith, për atë njeri që dunjanë e bën qëllim dhe brengë kryesore, u lut kundër tij për shkatërrim dhe poshtërim dhe pamundësi për ta nxjerrë gjembin që e ka shpuar. Kushdo që i ka këto cilësi të poshtra, ka për t'i ndjerë gjurmët e këtyre lutjeve, kështu ka për ta gjetur ajo që e dëmton atë në dunja dhe ahiret.

Ibën Tejmije, Allahu e mëshiroftë, ka thënë: *“Pejgamberi, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, e ka quajtur atë rob të dinarit dhe dirhemit, rob të kadifes dhe el-khamisa-së. Lutjen që e ka thënë ai, ka ardhur në formë lajmi, duke thënë: “U shkatërroftë dhe u poshtëroftë. E nëse i hyn një gjemb, mos i daltë kurrë.”* Kjo është gjendja e atij që e kaplon një e keqe, nuk çlirohet dhe nuk shpëton dot prej saj, për faktin se ai është shkatërruar dhe është poshtëruar. Kështu, ai as që e arriti atë që dëshoi, e as që e hoqi qafe atë që e urrente. Kjo është gjendja e atij që e adhuron pasurinë. Ai e përshkroi atë duke thënë: **“Kur atij i jepet, gëzohet dhe kur nuk i jepet, zemërohet”**, ashtu siç ka thënë i Lartësuari:

﴿وَمِنْهُمْ مَّنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْخَطُونَ﴾

“Ka prej tyre që të akuzojnë ty (o Muhamed) në çështjen (ndarjen) e lëmoshës, nëse u jepet një pjesë prej saj, ata mbesin të kënaqur, e nëse nuk u jepet, ata zemërohen.” Et-Teubeh, 58

Kënaqja e tyre është për diçka tjetër e jo për Allahun dhe zemërimi i tyre është për diçka tjetër e jo për Allahun. Kjo është gjendja e atij që është i dhënë pas udhëheqjes apo pas ndonjë kënaqësie që është epsh i egos së tij. Nëse ai arrin që ta realizojë atë, është i kënaqur; e nëse nuk e arrin dot, dëshpërohet dhe hidhërohet. Pra, ky e ka adhuruar atë që dëshiron epshi i tij dhe ai është rob i asaj gjëje. Robëria dhe skllavëria në realitet qëndron te robëria e zemrës. Kur zemra robërohet dhe adhuron diçka, atëherë ajo është rob i asaj gjëje...”

Deri aty ku Ibën Tejmije vazhdon dhe thotë: *“Po kështu është edhe kërkuesi i pasurisë. Kjo pasuri e robëron atë dhe e bën skllav të tijin. Pasuria në këtë rast është dy lloje:*

E para: Pasuria për të cilin robi ka nevojë për të ngrënë, për të pirë, për t’u martuar, për të mbajtur shtëpinë, etj., kjo lloj pasurie kërkohet nga Allahu dhe nxiten të tjerët që ta dëshirojnë atë. Kjo pasuri përdoret për nevojat e njeriut, njësoj si gomari që përdoret për t’i hipur, ose shtroja që përdoret për t’u ulur, e jo që të bëhet rob i saj, kështu të jetë në ankth për të.

E dyta: Pasuria për të cilën robi nuk ka nevojë. Për këtë lloj pasurie, njeriu nuk duhet ta lidh zemrën e tij. E nëse ai e lidh zemrën pas kësaj pasurie, do të bëhet rob i saj. Ndoshta do të jete rob i saj dhe do të mbështetet në atë e jo në Allahun. Si rrjedhojë, tek ai nuk do të mbetet realiteti i të qenët rob i Allahut dhe nuk të mbetet realitet i mbështetjes në Allahun, madje tek ky njeri i ka përkushtuar një pjesë të adhurimit dhe të mbështetjes në diçka tjetër veç Allahut. Prandaj, ky njeri meriton më së shumti që të quhet me fjalën e tij, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të:

تَعَسَ عَبْدُ الدِّينَارِ تَعَسَ عَبْدُ الدَّرْهِمِ تَعَسَ عَبْدُ الْخَمِيصَةِ تَعَسَ عَبْدُ الْخَمِيلَةِ

“U shkatërroftë robi i dinarit, u shkatërroftë robi i dirhemit, u shkatërroftë robi i el-khamisa-së. U shkatërroftë robi i el-khamila-së.”

Ky është rob i këtyre gjërave. Nëse ai ia kërkon Allahut këto gjëra dhe Ai ia jep ato, ai kënaqet, e nëse nuk i jepet, ai hidhërohet. Por, rob i vërtetë i Allahut është ai i cili kënaqet

me atë që kënaqet edhe Allahu dhe zemërohet me atë që zemërohet edhe Allahu; e do atë gjë që e do Allahu dhe i Dërguari i Tij; e urren atë gjë që e urren Allahu dhe i Dërguarit i Tij; i miqëson miqtë e Allahut dhe i armiqëson armiqtë e Allahut. Ky është ai që e ka plotësuar imanin e tij...”

Unë (**Shejkh Feuzani**) shtoj dhe them: nga robërit e pasurisë janë edhe ata që merren me transaksione të ndaluara në Sheriat dhe fitime të pista, si shkak i dashurisë së madhe që kanë për materializmin, siç është shembulli i atyre që marrin kamatë nga bankat, etj. Gjithashtu, ata që fitojnë pasuri përmes ryshfetit, bixhozit, mashtrimit në shitblerje dhe tejkalimit të kufijve gjatë zënkave me tjerët, kurse ata e dinë se këto fitime janë haram, porse dashuria e tyre për pasuri, i ka verbuar dhe i ka bërë rob të parasë. Kështu, ata kërkojnë të grumbullojnë pasuri përmes çdo lloj rruge dhe mënyre. E lusim Allahun të na ruajë neve dhe vëllezërit tanë Muslimanë nga koprracia e tepruar dhe lakmia e shfrenuar për të grumbulluar sa më shumë pasuri dhe të na ruajë nga pasimi i epsheve dhe ëndjeve.

[4] Sharja e kohës dhe të ngjashmëve me të

Ndër gjërat që i bëjnë disa njerëz me pretendimin se është gjë e zakonshme, gjë e cila e cenon Teuhidin dhe e dëmton akiden, është: sharja e kohës, sharja e erës, etj., duke i qortuar dhe akuzuar këto krijesa për atë gjë që ata nuk kanë pushtet dhe pavarësi. Kjo sharje, në realitet i drejtohet Allahut – të Pastrit nga çdo mangësi, sepse ai Krijuesi dhe Pushtetmbajtësi.

Allahu i Lartësuar ka thënë për mushrikët:

﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ ۗ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ ۗ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ﴾

“Ata thanë: “Nuk ka jetë tjetër, vetëm se kjo jetë e jona në këtë botë, vdesim dhe lindim dhe asgjë nuk na shkatërron tjetër pos kohës. Ata për këtë nuk kanë asnjë dije, ata merren vetëm me parafytyrime.” El-Xhathijeh, 24

Ata e mohuan ringjalljen.

﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا﴾

“Ata thanë: “Nuk ka jetë tjetër, vetëm se kjo jetë e jona në këtë botë...” El-Xhathijeh, 24

Pra, kjo jetë në të cilën jemi ne dhe jetë tjetër pos kësaj nuk ka.

Ajeti **“Vdesim dhe lindim,”** d.m.th. vdes një njeri dhe jeton një tjetër.

Kjo që thonë ata është mohim i ekzistencës së Krijuesit dhe Sistemuesit, duke ia mveshur natyrës ndodhitë që ndodhin. Për këtë arsye, ata thonë:

﴿وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾

“... dhe asgjë tjetër nuk na shkatërron përveç kohës...” El-Xhathijeh, 24

Pra, neve na shkatërron kalimi i netëve dhe ditëve. Kështu, ata ia mveshën shkatërrimin kohës duke e qortuar atë. Këtë fjalë ata e thanë nga padituria dhe gënjeshtria, e nuk ishte fjalë që bazohet në dituri dhe argumente. Sepse argumentet e refuzojnë këtë fjalë dhe e zhvleftësojnë atë. Për këtë arsye, Allahu ua refuzoi atyre këtë fjalë duke thënë:

﴿وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ ۖ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ﴾

“... ata për këtë nuk kanë asnjë dije, ata merren vetëm me parafytyrime.” El-Xhathijeh, 24

Çdo fjalë që nuk bazohet në dije dhe argument, ajo është e kotë dhe e refuzuar.

Argumentet tregojnë se ajo që ndodh në gjithësi, duhet patjetër të ketë një Sistemues të Urtë, të Plotfuqishëm, e ai është Allahu, i Pastru nga çdo mangësi dhe i Lartësuar. Kështu që, kushdo që e shan kohën dhe ia atribuon asaj ndonjë ndodhi, ai ka marrë pjesë me mushrikët dhe ateistët në këtë përshkrim të qortuar, edhe në qoftë se nuk u përngjan atyre në bazën e besimit që ata kanë.

Në Dy Sahihat dhe të tjerët, transmetohet nga Ebu Hurejra, Allahu qoftë i kënaqur me të, se ka thënë:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يُؤْذِنِي ابْنُ آدَمَ، يَسُبُّ الدَّهْرَ وَأَنَا الدَّهْرُ، بِيَدِي الْأَمْرُ، أَقْلَبُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ

“Allahu i Lartësuar ka thënë: ‘Biri i Ademit më dëmton kur e shan kohën, kurse unë jam koha; e ndryshoj natën dhe ditën.’”

Kurse në një transmetim tjetër qëndron:

“لَا تَسُبُّوا الدَّهْرَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الدَّهْرُ”

“Mos e shani kohën, se Allahu është koha.”

Ky hadith tregon se ai që shan kohën, e ka “dëmtuar” Allahun, të Pastrin nga çdo mangësi, sepse sharja i drejtohet sistemuesit të ndodhive; Atij që i ka krijuar ato. Ndërsa koha nuk është tjetër përpos një rrethanë dhe një krijesë e komanduar dhe ajo nuk është e lirë që të veprojë e lirë në sistemin e universit, për këtë arsye Allahu thotë:

وَأَنَا الدَّهْرُ، بِيَدِي الْأَمْرُ، أَقْلَبُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ

“...kurse unë jam koha; në Dorën time janë çështjet, e ndryshoj natën dhe ditën.”

Pra, fjala e Tij, të Pastrit nga çdo mangësi: “...e ndryshoj natën dhe ditën”, është shpjegim i fjalës së Tij “.. dhe Unë jam koha”. Kjo do të thotë se Allahu është Ai i cili e kontrollon kohën dhe gjërat tjera. Kështu që, ai i cili e shan kohën, e ka sharë atë që e ka krijuar kohën, e Ai është Allahu, i Lartësuari dhe i Madhëruari.

Njëri nga Selefët ka thënë: “Arabët, në kohën e injorancës (periudhën para ardhjes së Islamit), e fajësonin kohën.” Pra e shanin atë në raste fatkeqësie. Nëse ata i kaplonte një vështirësi apo u binte ndonjë bela, thonin **‘I ka zënë fatkeqësia e kohës’, ‘i shkatërroi koha,’** Po ashtu ata thonin: **‘Oj kohë shkatërrimtare!’** Këto gjëra që u ndodhnin, i përshkruanin kohës dhe e shanin atë, porse ai që është shkaktar i ndodhive është Allahu. Nëse ata ia atribuojnë kohës fatkeqësitë që u ndodhin atyre, atëherë ata e kanë sharë Allahun – e Plotfuqishëm e të Madhëruar – sepse në realitet Allahu është ai që e ka krijuar atë.”

Shejkh **Abdur-Rahman bin Hasen**, Allahu e mëshiroftë, ka thënë: *“Ibën Hazmi dhe Dhahirijtë e tjerë që e ndoqën Ibën Hazmin, kanë gabuar kur e kanë quajtur kohën një prej Emrave të Allahut duke u bazuar në këtë hadith. Allahu e ka shpjeguar domethënien*

e këtij hadithi me fjalën e tij **“...e ndryshoj natën dhe ditën”,** që Ai i Lartësuar, e ndryshon dhe e kontrollon, dhe në këtë ndryshim që Ai bën, është ajo që e urrejnë njerëzit dhe ajo që ata e duan.”

Ajo që i takon një Muslimani është që ai t'i shmangë këto fjalë, edhe pse ai beson se Allahu sistemon dhe rregullon çdo gjë, por kur i shmang këto gjëra, je larguar nga përngjasimi me pabesimtarët, qoftë edhe në fjalë. Po ashtu nëse i flak ato fjalë, e ruan akiden dhe ke edukatë me Allahun, të Pastrin nga çdo mangësi.

Po ashtu, nga llojet e sharjes së kohës është edhe sharja e erës. Këtë ndalesë për sharjen e erës e ka transmetuar Tirmidhiu dhe e ka saktësuar atë nga Ubej bin K'ab, Allahu qoftë i kënaqur me të, se i Dërguari i Allahut, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, ka thënë:

لَا تَسُبُّوا الرِّيحَ فَإِذَا رَأَيْتُمْ مَا تَكْرَهُونَ فَقُولُوا اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذِهِ الرِّيحِ وَخَيْرِ مَا فِيهَا وَخَيْرِ مَا أَمَرْتُ بِهِ وَنَعُودُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذِهِ الرِّيحِ وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا أَمَرْتُ بِهِ

“Mos e shani erën. Nëse e shihni tek ajo atë që e urreni, atëherë thoni ‘O Allah, ne të kërkojmë Ty mirësinë që ka në veten e saj, mirësinë që ajo sjellë dhe mirësinë për të cilën ajo është urdhëruar. Kërkojmë mbrojtjen Tënde nga e keqja që ka në veten e saj, nga e keqja që ajo sjellë dhe nga e keqja për të cilën ajo është urdhëruar.”

Kjo është kështu ngase era fryn me urdhrin e Allahut dhe komandimin e Tij, sepse Ai është i Cili e ka sjellë në ekzistencë atë dhe e ka urdhëruar. Andaj, sharja e erës konsiderohet sharje ndaj Atij që e ka krijuar, e ai është Allahu, i Pastrin nga çdo mangësi, siç u theksua më lart në lidhje me sharjen e kohës. Ngaqë sharja e erës dhe kohës i drejtohen Allahut, Krijuesit i Cili i sistemon dhe i komandon krijesat.

Pastaj, Pejgamberi, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, na ka dhënë udhëzime se kur ata të shohin erën që po sjellë atë që ata e urrejnë, t'i kthehen Krijuesit të erës, të cilën Ai e ka urdhëruar, në mënyrë që t'i kërkojnë të mirën që ka në veten e saj dhe të mirën që ajo e sjell, si dhe t'i kërkojnë Allahut mbrojtje nga e keqja që ka në veten e saj dhe të keqën që ajo e sjell. Nuk fitohet një mirësi vetëm se me bindje dhe falënderim ndaj Allahut dhe nuk largohet një dënim vetëm se përmes kthimit tek Allahu dhe kërimit të mbrojtjes prej Tij.

Sharja ndaj këtyre krijesave ka disa dëme, ndër to janë:

(Dëmi i parë): Sharja e asaj që nuk meriton të shahet, ngaqë ato janë krijesa të nënshtruara dhe të urdhëruara.

(Dëmi i dytë): Sharja ndaj tyre përmban shirk, sepse ai që i shan ato duke menduar se ato sjellin dëmin dhe dobinë pa urdhrin e Allahut.

(Dëmi i tretë): Sharja e erës bie tek ai që i ka krijuar këto vepra, e ai është Allahu.

Kur fryn erë, robi duhet të thotë atë që na ka udhëzuar Pejgamberi, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të: **“Nëse hasni atë që e urreni, atëherë thoni:**

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذِهِ الرِّيحِ وَخَيْرِ مَا فِيهَا وَخَيْرِ مَا أَمَرْتُ بِهِ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذِهِ الرِّيحِ وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا أَمَرْتُ بِهِ

“O Allah, ne të kërkojmë Ty mirësinë që ka në veten e saj, mirësinë që ajo sjellë dhe mirësinë për të cilën ajo është urdhëruar. Kërkojmë mbrojtjen Tënde nga e keqja që ka në veten e saj, nga e keqja që ajo sjellë dhe nga e keqja për të cilën ajo është urdhëruar.”

Nëse e thotë këtë lutje kur fryn era, i është kthyer Allahut, Krijuesit të erës, i Cili e komandon dhe e drejton atë. Ky është teuhidi dhe besimi i pastër, i cili e kundërshton besimin e xhahilijetit.

Muslimani gjithmonë duhet të ketë këtë qëndrim ndaj ndodhive, duke ia atribuuar ato Allahut dhe ta lus Atë për mirësitë e erës, si dhe ta ruajë atë nga e keqja e saj; të mos e fajësojë dhe ta shajë erën, por ta interpretojë atë si paracaktim (kader) i Allahut, të cilën Allahu e ka lëshuar kundër njeriut për shkak të mëkateve të tij, siç ka thënë i Lartësuari:

﴿وَمَا أَصَابَكُمْ مِّنْ مُّصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ﴾

“Çfarëdo e keqe që mund t'ju godasë, ajo është pasojë e veprave tuaja (të këqija), e për shumë të tjera, Ai u falë.” Esh-Shura, 30

Po ashtu, i Lartësuari ka thënë:

﴿اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا﴾

“Allahu është Ai që i lëshon erërat, e ato lëkundin retë...” er-Rum, 48

Allahu i Lartësuar ka thënë:

﴿وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ﴾

“...kështu janë ditët (të mira dhe të këqija, me fitore dhe humbje), i ndërrojmë mes njerëzve...” Al-Imran, 140

Allahu i Lartësuar ka thënë:

﴿يُقَلِّبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ﴾

“Allahu bën që nata dhe dita ta ndjekin njëra-tjetrën dhe në të gjitha këto ka fakte dhe argumente për ata që kanë logjikë.” En-Nur, 44

Pra, të gjitha këto duhet t’i atribuohen Allahut. Andaj, ne e kemi detyrë që ta falënderojmë Atë për të dyja rastet: kur jemi në rehati dhe në vështirësi. Po ashtu, të kemi mendim të mirë për Allahun dhe të kthehemi tek Ai duke u penduar. Siç ka thënë i Lartësuari:

﴿وَبَلَّوْنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾

“Ne i sprovuam me të mira (begati) e me të këqija (fatkeqësi), në mënyrë që ata t’i kthehen (Allahut me pendim dhe falënderim).” El-‘Araf, 168

﴿وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصِ مِّنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ﴾

“Ne e ndëshkuam popullin e faraonit me thatësi gjithëpërfshirëse dhe me pakësim të frutave, në mënyrë që të marrin mësim.” El-‘Araf, 130

Ky është interpretimi i saktë që duhet të kemi ndaj rrjedhës së ndodhive. Pra, besimtari e di se ajo që e ka gjetur atë, të cilën ai e urren, është për shkak të mëkateve të tij. Ai e fajëson veten e tij e nuk e fajëson kohën e as erën, por ai pendohet tek Allahu. Ndërsa,

pabesimtari, i prishuri dhe i padituri, i fajësojnë këto krijesa e nuk i marrin në llogari vetet e tyre, e as nuk pendohen.

Siç ka thënë një poet që shante kohën:

*Oj kohë, mjerë për ty, që nuk më le njeri pranë,
Ti je prind i ligësisë, që kalamajtë na i përllanë.*

Një tjetër ka thënë:

*Mallkuar qofsh ti moj kohë e pafytyrë,
Se fytyra e jote me ferexhe mbulon çdo mynxyrë.*

E lusim Allahun që të na japë mirëqenie dhe dituri për fenë e Tij.

[5] Përdorimi i fjalës “sikur” në disa raste

Nga fjalët të cilat nuk duhet të thuhet, sepse e cenojnë akiden dhe për këtë fjalë ka ardhur tekst i veçantë që e ndalon atë, është fjala “sikur” në disa raste dhe qëndrime. Kjo ndalesë është kur njeriut i ndodh diçka e padëshiruar, ose kur i ndodh ndonjë fatkeqësi, në këto raste ai nuk duhet të thotë: “Sikur të kisha bërë kështu, nuk do të më kishte ndodhur kjo gjë”, ose të thotë “Sikur mos të kisha vepruar kështu, nuk do të më kishte gjetur kjo”, sepse me këto shprehje tregojnë mosdurim dhe keqardhje për atë që kaluar, gjë e cila nuk mund të kthehet mbrapa. Po ashtu, kjo shprehje tregon dobësi të imanit në Kader (paracaktimin e Allahut), të nxit për fajësim të vetes dhe është shkak që shejtani t’i vërsulet njeriut duke i bërë vesvese dhe duke i shkaktuar mërzi dhe brenga.

Kur njeriun e kaplojnë fatkeqësi, e ka detyrë që t’i nënshtrohet Kaderit të Allahut dhe të bëjë durim ndaj asaj që e ka gjetur, duke ia bashkangjitur këtyre edhe bërjen e shkaqeve të cilat sjellin të mirën dhe e largojnë të keqen dhe të padëshirueshmen, e jo ta fajësojë dhe akuzojë fatkeqësinë. Allahu i ka qortuar ata të cilët e thanë këtë fjalë me rastin e fatkeqësisë që ra mbi Muslimanët në ndodhinë e Uhudit (humbjen e betejës së Uhudit kundrejt Mushrikëve të Mekkes), si rrjedhojë e kësaj Allahu i Lartësuar tha:

﴿يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَاهُنَا﴾

“...thonin: “Sikur ne të kishim diçka në dorë për këtë çështje, nuk do të vriteshim këtu...” Al-Imran, 154

Këtë fjalë e thanë disa munafikë në ditën e Uhudit, kur Muslimanëve u ndodhi ajo fatkeqësi (humbën betejën). Munafikët e thanë këtë fjalë për ta kundërshtuar Kaderin dhe e qortuan Pejgamberin, paqja dhe lavdërimi i Allahut qoftë mbi të, dhe Muslimanët se përse kishin dalë të përballeshin me armikun në betejë. Me këtë rast, Allahu iu kundërpërgjigj atyre duke thënë:

﴿قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمْ﴾

“...thuj: “Edhe sikur të ishit në shtëpitë tuaja, atyre që është caktuar vrasja (vdekja), do të dilnin në vendin e tyre të vdekjes...” Al-Imran, 154

Që do të thotë: ky është Kader të cilin e ka paracaktuar Allahu, i cili do të ndodh patjetër dhe nuk mund ta ndalë vdekjen mbyllja nëpër shtëpi dhe kërkimi i ndihmës. Kurse fjala “sikur” pas rënies së fatkeqësisë, nuk tregon gjë tjetër përpos pikëllimit, hidhërimit, ligështimit dhe fajësimit të vetes. Përveç kësaj, kjo ka pasoja negative në Akiden e tij ku ai nuk i nënshtrohet Kaderit.

Pastaj, i Pastri nga çdo mangësi, përmend edhe një fjalë të munafikëve në fjalën e Tij:

﴿الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا﴾

“Ata të cilët thanë për vëllezërit e tyre të vranë (në luftë) dhe të cilët për vete nuk dolën (në betejë): “Sikur të na dëgjonin neve, nuk do të ishin vranë!” Al-Imran, 168

Kjo ishte një ndër fjalët e disa munafikëve në ditën e Uhudit. Po ashtu, transmetohet se Abdullah ibën Ubej e kundërshtonte Kaderin, duke thënë: “Sikur ata t’i dëgjonin sugjerimet tona për të ndenjtur në shtëpi e të mos dilnin në luftë, nuk do të ishin prej atyre që u vranë.” Allahu iu kundërpërgjigj atyre duke thënë:

﴿قُلْ فَادْرَأُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾

“...thuj: “Largojeni vdekjen prej vetes, nëse e flisni të vërtetën?” Al-Imran, 168

Që do të thotë: nëse qëndrimi në shtëpi dhe mos-dalja në luftë, është shpëtim për njeriun nga vrasja dhe vdekja, i bie që ju nuk do të vdisni, kurse vdekja ka për t'ju zënë patjetër kudo qofshi, atëherë ikni vdekjes nëse jeni të sigurtë në atë që pretendoni, se ai që ju bindet juve, ka shpëtuar nga vrasja.

Shejkhul-Islam Ibën Tejmijeh, Allahu e mëshiroftë, kur e përmend këtë fjalë të Abdullah Ibën Ubej, thotë: *“Kur Abdullah ibën Ubej nuk mori pjesë në betejën e Uhudit, tha: ‘Ai (Pejgamberi, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të) e lë mendimin tim dhe mendimin e vet dhe e merr mendimin e fëmijëve (për organizmin e betejës së Uhudit)’. Pasi që e dëgjuan këtë fjalë, shumë ushtarë që ishin nisur për në betejë, dezertuan bashkë me të. Shumë prej këtyre që dezertuan, nuk kishin shfaqur nifak deri para kësaj ndodhie, kishin qenë Muslimanë dhe kishin iman, i cili iman është dritë të cilin Allahu e ka sjellë si shembull. Sikur këta të kishin vdekur para kësaj sprove dhe këtij nifaku, do të kishin vdekur në Islam. Këta nuk ishin besimtarë të vërtetë, të cilët janë të palëkundshëm përballë sprovave, e as nuk ishin munafikë të cilët dolën nga Islami me këtë provë...”*

Thelbi i kësaj që u përmend më sipër është se, ai që e thotë vazhdimisht dhe e bën zakon fjalën “sikur” gjatë fatkeqësive, kjo është një nga shenjat e munafikëve të cilët nuk besojnë në Kaderin e Allahut.

Andaj, Muslimani e ka detyrë që të largohet nga thënia e kësaj fjale kur atë e kaplon një sprovë ose diçka që ai nuk e dëshiron. Fjalën “sikur” ta ndërrojë me fjalë të mira të cilat përmbajnë pajtim dhe kënaqje me atë që e ka paracaktuar Allahu dhe të ketë durim dhe shpresë në shpërblimin e Allahut. Ato janë fjalët që na ka mësuar i Dërguari i Allahut, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, në atë që ka transmetuar Muslimi nga Ebu Hurejra, Allahu qoftë i kënaqur me të, se ai ka thënë:

المؤمن القوي خير وأحبُّ إلى الله من المؤمن الضعيف وفي كلِّ خيرٍ أحرصُ على ما ينفعك واستعين بالله ولا تعجز وإن أصابك شيءٌ فلا تقل لو أني فعلتُ كان كذا وكذا . ولكن قل قدر الله وما شاء فعل فإن لو تفتح عمل الشيطان

“Besimtari i fortë është më i mirë dhe më i dashur tek Allahu se besimtari i dobët, por te të dy ka mirësi. Përpiqu për atë që të bën dobi dhe kërko ndihmën e Allahut e mos u ligështo. Nëse të gjen ndonjë gjë, mos thuaj ‘sikur të bëja kështu e ashtu’ porse thuaj

‘ky është Kaderi i Allahut dhe Ai bën ç’të dojë’. Sepse fjala ‘sikur’ ia hap derën shejtanit.”

Pejgamberi, paqja dhe lavdërimi Allahut qofshin mbi të, na ka mësuar që ne t’i bëjmë shkaqet që i bëjnë dobi njeriut në dunjanë dhe ahiretin, të cilat shkaqe i ka ligjësuar Allahu i Lartësuar për robërit e Tij, e që janë shkaqet e detyrueshme, të preferuara dhe të lejuara; robi e merr këtë shkak duke kërkuar ndihmën e Allahut, në mënyrë që ta plotësojë atë shkak dhe t’i bëjë dobi, sepse Allahu është Ai që e ka krijuar shkakun dhe pasojat e tij. Bashkimi midis bërjes së shkakut dhe mbështetjes në Allahun është Teuhid.

Pastaj, Ai ka ndaluar nga ligështimi, e që është lënia e veprimit të shkaqeve të dobishme, gjë që është e kundërta e zellit për të dhënë mund në gjërat që na bëjnë dobi. Nëse njeriu përpiqet për atë që është në dobi të tij dhe i bën shkaqet e duhura, pastaj i ndodh e kundërta e asaj që e ka kërkuar ose e gjen ajo të cilën nuk e dëshiron, të mos thotë **“Sikur të veproja kështu, do të ishte kështu”**. Sepse kjo fjalë nuk sjellë asgjë, porse vetëm i hap derën shejtanit dhe sjell pikëllim dhe fajësim të Kaderit, gjë që bie ndesh me durimin dhe pajtimin me Kaderin, kurse durimi është detyrë dhe imani në Kader është obligim.

Pastaj, Pejgamberi, paqja dhe mëshira e Allahut qofshin mbi të, na udhëzoi të themi një fjalë të dobishme që përmban besimin në Kader, e ajo fjalë është **“Ky është caktimi i Allahut dhe Ai bën çfarë të dojë,”** sepse atë që e ka paracaktuar Allahu patjetër do të ndodh. E kemi detyrë që t’i nënshtrohemi asaj që është paracaktuar me Kader dhe Allahu bën atë që do, sepse çdo vepër e Tij që e ka caktuar, ka urtësi.

Imam Ibën el-Kajjimi, Allahu e mëshiroftë, ka thënë: *“Nëse robit i mungon besimi në atë që Allahu e ka caktuar për të, atëherë ai është përballë njërës nga këto dy gjendje:*

(E para): *Gjendja e ligështisë, e që është vepër e shejtanit, i cili përmes këtij ligështimi e bën Muslimanin që të thotë “sikur”, e cila gjë nuk ka asnjë dobi, madje është çelësi i fajësimit dhe akuzimit.*

(E dyta): *Gjendja e vështrimit të Kaderit të tij duke i bërë vërejtje dhe duke thënë: “Nëse ai do të kishte mundësi, nuk do t’i ikte gjë nga duart dhe nuk do ta mundte atë askush.”*

Pejgamberi, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, e ka udhëzuar Muslimanin për tek ajo që i bën dobi kur ai realizon një synim apo dështon, si dhe e ka ndaluar atë të thotë “sikur”, duke treguar se kjo ia hap derën shejtanit, sepse kjo fjalë tregon për keqardhje për atë që ka kaluar; këto fjalë tregojnë pikëllim, dëshpërim dhe fajësim ndaj Kaderit dhe si rrjedhojë ai ka mëkat për këtë. Po ashtu, kjo vepër është prej shejtanit, e nuk është thjesht një llaf goje “sikur”, porse kjo tregon për atë që personi ka në zemrën e tij, gjë e cila e kundërshton imanin e plotë dhe ia hap derën shejtanit...”

Burimi: Shkëputje nga libri “*el-Irshad ila Sahihi el-’Itikad,*” fq. 112-127.

Përktheu: Jeton Shasivari

3 Muharrem 1442 h.

22 Gusht 2020

Gostivar